

**ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC VÀ KINH NGHIỆM CỦA
MỘT SỐ TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÊN THẾ GIỚI**
EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE AND EXPERIENCE FROM SOME
UNIVERSITIES IN THE WORLD

Nguyễn Quang Giao
Trường Đại học Ngoại ngữ

TÓM TẮT

Chất lượng giáo dục nói chung, chất lượng giáo dục đại học nói riêng luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của toàn xã hội vì tầm quan trọng của nó đối với sự nghiệp phát triển đất nước. Trong xu thế quốc tế hóa và toàn cầu hóa hiện nay, đảm bảo chất lượng giáo dục đang là chủ đề được quan tâm và thúc đẩy phát triển. Song ở Việt Nam đây là vấn đề khá mới và được triển khai trong vòng 7 năm trở lại đây. Hơn thế nữa, công tác đảm bảo chất lượng ở các trường đại học hiện nay chưa được quan tâm đúng mức và chưa thành hệ thống; đa phần chỉ mới dừng lại ở hình thức kiểm soát chất lượng. Vì vậy, việc học hỏi kinh nghiệm của các trường đại học trên thế giới trong công tác đảm bảo chất lượng giáo dục là hết sức cần thiết.

ABSTRACT

The quality of education in general, the quality of university education in particular is always a matter of concern in the whole society because of its importance for national development. In the trends of internationalization and globalization today, quality assurance in education is a matter of great concern which promotes development. However, in Vietnam it is quite new and has just been taken into account over the last seven years. Moreover, quality assurance in universities today has not been properly and systematically concerned. Most of the time, it's considered a form of quality control. Therefore, it is necessary for us to learn some experience from the world's universities in the assurance of educational quality.

1. Đặt vấn đề

Trong bất kỳ thời đại nào hay ở bất kỳ quốc gia nào, chất lượng giáo dục luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của toàn xã hội vì tầm quan trọng của nó đối với sự nghiệp phát triển đất nước. Đất nước thịnh hay suy, yếu hay mạnh, phụ thuộc phần lớn vào chất lượng sản phẩm của giáo dục. Đối với các trường đại học cũng như các cơ sở đào tạo hiện nay, phần đầu nâng cao chất lượng đào tạo luôn được xem là nhiệm vụ quan trọng nhất.

Tuy nhiên, trên thực tế chất lượng giáo dục nói chung và chất lượng giáo dục đại học nói riêng ở nước ta còn thấp. Nghị quyết số 37/2004 QH10 của Quốc hội chuyên về giáo dục và đào tạo đã chỉ rõ: "... Chất lượng giáo dục còn nhiều yếu kém, bất cập, hiệu quả giáo dục còn thấp chưa đáp ứng được yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực phục vụ cho sự nghiệp phát triển đất nước ...". Một trong những nguyên nhân chính khiến cho chất lượng giáo dục đại học còn thấp là do những yếu kém trong công tác quản lý trong đó có quản lý chất lượng, cụ thể là công tác đảm bảo chất lượng (ĐBCL) ở các trường đại

học chưa được quan tâm đúng mức và chưa thành hệ thống.

ĐBCL giáo dục là vấn đề còn khá mới ở Việt Nam. Vì vậy, việc học hỏi kinh nghiệm của các trường đại học trên thế giới là hết sức cần thiết.

2. Chất lượng và đảm bảo chất lượng giáo dục

Chất lượng, mặc dù có rất nhiều định nghĩa về chất lượng trong giáo dục đại học, và vẫn còn nhiều cuộc bàn luận về vấn đề này, nhưng khái niệm về chất lượng giáo dục đại học được chấp nhận là một khái niệm mang tính tương đối rộng, đa chiều, là tuân theo các chuẩn quy định và đạt được các mục tiêu đề ra.

Đảm bảo chất lượng, là quá trình xảy ra trước và trong khi thực hiện. Mối quan tâm của nó là phòng chống những sai phạm có thể xảy ra ngay từ bước đầu tiên. Chất lượng của sản phẩm được thiết kế ngay trong quá trình sản xuất ra nó từ khâu đầu đến khâu cuối theo những tiêu chuẩn nghiêm ngặt đảm bảo không có sai phạm trong bất kỳ khâu nào. ĐBCL phần lớn là trách nhiệm của người lao động, thường làm việc trong các đơn vị độc lập hơn là trách nhiệm của thanh tra viên, mặc dù thanh tra cũng có thể có vai trò nhất định trong ĐBCL (Nguyễn Đức Chính, 2002).

ĐBCL có sự phối hợp giữa người quản lý và người thừa hành, giữa cấp trên và cấp dưới. ĐBCL phòng ngừa sai sót bằng những những quy định, quy chế nhất định. Như vậy chất lượng được thiết kế trước và trong quá trình thực hiện. Khác với kiểm soát chất lượng là đến công đoạn cuối cùng mới kiểm tra, đánh giá. ĐBCL phòng chống sai phạm ngay từ lúc đầu tiên; đảm bảo sao cho không có phế phẩm nên trách nhiệm ĐBCL là của chính người lao động bằng cách tuân thủ các qui trình được đặt ra ngay từ đầu.

Trong môi trường kinh doanh, ĐBCL được xem là một quá trình “nơi mà một nhà sản xuất đảm bảo với khách hàng là sản phẩm hay dịch vụ của mình luôn đáp ứng được các chuẩn mực”. Trong bối cảnh về sứ mạng và tầm nhìn của các trường đại học, ĐBCL nghĩa là quy trình đảm bảo rằng các hoạt động thực tiễn, các nguyên tắc hay hành động đều hướng đến mục tiêu nâng cao chất lượng đặc biệt chú trọng đến các lĩnh vực chính như giảng dạy, học tập, nghiên cứu và các dịch vụ cộng đồng. Mục tiêu tổng quát là liên tục đẩy mạnh và cải tiến chất lượng chương trình, cách phân phối chương trình và trang thiết bị hỗ trợ...

ĐBCL được thực hiện dựa trên 3 nguyên tắc cơ bản, bao gồm:

(1) Tiếp cận từ đầu với khách hàng và nắm rõ các yêu cầu của họ. Điều này có ý nghĩa hết sức quan trọng vì đó là cơ sở để giúp ta xây dựng các qui trình và tiêu chuẩn cho sản phẩm đầu ra có thể đáp ứng tốt nhất các yêu cầu của khách hàng.

(2) Mọi thành viên trong trường cùng tham gia áp dụng triết lý người học là trên hết và mỗi người trong đơn vị đều quan tâm tới chất lượng và đều có trách nhiệm liên quan đến chất lượng. ĐBCL chỉ có thể thực hiện khi từng người, từng tổ nhóm phối hợp với nhau một cách ăn ý nhịp nhàng và thống nhất.

(3) Mọi bộ phận trong trường đều phải có trách nhiệm trong việc ĐBCL, điều này có nghĩa khi có vấn đề về chất lượng thì không chỉ có bộ phận ĐBCL chịu trách

nhiệm mà tất cả các phòng ban cũng phải chịu trách nhiệm. Chỉ có vậy thì hoạt động đảm bảo và nâng cao chất lượng mới được thực sự quan tâm thích đáng.

Chức năng của ĐBCL bao gồm 4 chức năng, cụ thể:

(1) Chức năng tạo lập và triển khai một chính sách ĐBCL với đầy đủ các tiêu chuẩn phù hợp với yêu cầu của Nhà nước, của ngành và của khách hàng. Điều này sẽ giúp cho đơn vị định hướng tốt hơn trong quá trình thực hiện đào tạo cũng như kiểm soát quá trình hay các hoạt động có sự thay đổi biến động thì cũng có thể kịp thời đưa ra các biện pháp xử lý có hiệu quả.

(2) Chức năng lập kế hoạch và từng bước áp dụng hệ thống ĐBCL. Để tiến hành các hoạt động đào tạo có hiệu quả thì nhà trường phải biết xây dựng cho mình một kế hoạch chất lượng hoàn chỉnh trong từng khâu, từng bộ phận. Chỉ khi kế hoạch được xây dựng chính xác có chất lượng thì các hoạt động tiếp theo mới có khả năng được thực hiện tốt. Trên cơ sở lập kế hoạch tốt thì chúng ta mới có thể dễ dàng lựa chọn và từng bước triển khai áp dụng hệ thống ĐBCL phù hợp với điều kiện của nhà trường, từ đó giúp nhà trường phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu của mình.

(3) Chức năng đánh giá, kiểm tra và kiểm soát chất lượng trong từng giai đoạn của quá trình đào tạo. Công việc này cần được diễn ra một cách thường xuyên và liên tục. Điều đó sẽ giúp nhà trường chủ động trong phát hiện ra những thiếu sót còn tồn tại trong quá trình để đưa ra biện pháp giải quyết kịp thời. Nhờ có đánh giá chất lượng nhà trường mới biết được mức chất lượng đầu ra của quá trình, từ đó có kế hoạch điều chỉnh hợp lý.

(4) Thu thập, phân tích và xử lý số liệu về chất lượng cần phải được thực hiện một cách khoa học, thường xuyên và liên tục để có những thông tin chính xác về chất lượng và có cơ sở đưa ra những biện pháp điều chỉnh hữu hiệu.

3. Kinh nghiệm đảm bảo chất lượng giáo dục của một số trường đại học trên thế giới

Ở Mỹ, ĐBCL là một quá trình được hoạch định và có hệ thống dùng để đánh giá các trường đại học hoặc đánh giá chương trình nhằm xác định các chuẩn mực giáo dục, việc cấp học bổng hay cơ sở hạ tầng của cơ sở hay chương trình giáo dục là có thể chấp nhận được và được duy trì cũng như củng cố đúng như các tuyên bố. Các trường đại học ở Hoa Kỳ phần lớn kết hợp sự tự điều chỉnh với sự kiểm định của các tổ chức kiểm định chuyên môn phi Chính phủ và các hiệp hội kiểm định vùng. Các tổ chức kiểm định chuyên môn phi Chính phủ kiểm định các khoá học, còn các hiệp hội kiểm định vùng kiểm định các trường đại học.

Quá trình kiểm định của Hoa Kỳ nói chung gồm các thành tố sau: các chỉ số thực hiện, tự đánh giá và đánh giá ngoài với hai tập hợp các tiêu chí và chỉ số đánh giá. Các chỉ số thực hiện việc cung cấp các dữ liệu định lượng có liên quan đến các nguồn lực và việc thực hiện như: các nguồn kinh phí, cơ sở vật chất, trang thiết bị, và thư viện; các mô tả về toàn bộ sinh viên và các chỉ số lựa chọn sinh viên nhập học; tình trạng duy trì tổng số sinh viên và tỉ lệ tốt nghiệp.

Thành tố thứ hai, tự đánh giá (hay đánh giá trong) chỉ ra mức độ của thành tích mà nhà trường đạt được so với các chuẩn mực và tham vọng của chính nhà trường nói (các mục đích và mục tiêu của nhà trường). Đánh giá trong nói chung dựa vào thành tố đầu tiên (các chỉ số thực hiện) và các yếu tố chủ quan. Thành tố thứ ba, đánh giá ngoài, bao gồm đánh giá của các chuyên gia bên về thành tích của nhà trường, dựa vào một số chuẩn mực. Một báo cáo về đánh giá này sẽ được cung cấp cho cả trường đại học được đánh giá và cơ quan kiểm định.

Trường Đại học Stanford là một trong những trường đại học danh tiếng của Mỹ, áp dụng một tập hợp có chủ ý các quá trình ĐBCL tại mỗi cấp độ thực hiện của tổ chức, bao gồm các quá trình phê chuẩn chương trình và chương trình học mới, đánh giá chương trình theo định kì, đánh giá liên tục và thu thập dữ liệu. Các quá trình này liên quan đến các quá trình chuẩn y, theo dõi các kết quả theo thời gian và sử dụng các kết quả đánh giá này để xem xét lại và cải thiện các cấu trúc, và các quá trình, các chương trình học và chương trình giáo dục học.

Ban giám hiệu Nhà trường có trách nhiệm phê chuẩn và đánh giá tất cả các chương trình đào tạo thông qua một Ủy ban đánh giá các chuyên ngành học. Nhiều chương trình cấp bằng mới ở cấp độ đại học và sau đại học đều được toàn thể Ban giám hiệu đánh giá và phê chuẩn. Là một phần của quá trình đánh giá liên tục, các khoa và các chương trình đều được yêu cầu là phải hoàn thành việc tự đánh giá mà bao gồm trong đó đánh giá chương trình giảng dạy, ý kiến phản hồi mang tính xây dựng từ các sinh viên hiện tại và cựu sinh viên, xếp hạng cấp quốc gia, kinh phí hỗ trợ việc nghiên cứu. Các báo cáo hằng năm gửi về cho các Ủy ban đánh giá của nhà trường. Ban giám hiệu cũng có quyền lực tối cao trong việc đánh giá và quyết định những thay đổi nhằm đáp ứng mục tiêu giáo dục chung và các chương trình đào tạo của nhà trường.

Tất cả cán bộ giảng dạy của nhà trường phải có trách nhiệm về quá trình giảng dạy của bản thân và tham gia vào các cuộc điều tra, khảo sát liên tục nhằm đánh giá hiệu quả của quá trình giảng dạy. Kết quả của các cuộc điều tra, khảo sát sẽ được sử dụng vào việc thiết kế các chương trình học, thiết kế và đưa vào ứng dụng các phương pháp giảng dạy và áp dụng để cải thiện các phương pháp đánh giá và phương pháp giáo dục.

Nhà trường thành lập nhóm thu thập và xử lý thông tin. Nhóm này có nhiệm vụ thu thập và phân tích rất nhiều dữ liệu từ việc xử lý các mẫu phiếu khảo sát sinh viên, các báo cáo tự đánh giá của các đơn vị. Một số kết quả của việc phân tích dữ liệu được công bố rộng rãi, một số thì chỉ được cung cấp cho các lãnh đạo (Trưởng khoa, Trưởng các phòng ban và Hiệu trưởng) để đưa ra các quyết định. Đồng thời, đây là một trong những cơ sở để nhà trường phát triển các chỉ số đánh giá thành tích hiệu quả hơn cũng như để đảm bảo sự liên tục và hữu ích của các dữ liệu.

Đảm bảo chất lượng ở Úc bao gồm các chính sách, thái độ, hành động và quy trình cần thiết để đảm bảo rằng chất lượng đang được duy trì và nâng cao. Năm 2000, Cơ quan chất lượng của các trường đại học Úc (AUQA - Australian Universities Quality Agency) được thành lập nhằm kiểm tra các hoạt động chất lượng của các trường

đại học một cách độc lập. Đây là một đơn vị hoạt động như một cơ quan quốc gia có tính độc lập nhằm giám sát, kiểm toán và báo cáo về hoạt động đảm bảo chất lượng của các trường đại học Úc. AUQA được điều khiển bởi các thành viên của Hội đồng Bộ. Hoạt động của hội đồng này là độc lập với Chính phủ nhưng lại chịu sự chỉ đạo của Hội đồng các giám đốc gồm năm thành viên do Chủ tịch điều hành hiệp hội các trường đại học; sáu thành viên do Hội đồng bộ chỉ định và một giám đốc điều hành. Mục tiêu chính của AUQA là củng cố lòng tin của công chúng và thị trường quốc tế về chất lượng của các trường đại học Úc.

Từ khi thành lập AUQA, cách tiếp cận cơ bản nhằm đánh giá chất lượng của các trường đại học vẫn là các hệ thống kiểm soát bên trong của các trường kết hợp với việc sử dụng kiểm toán ngoài. Thêm vào đó, có một cơ quan quốc gia riêng chịu trách nhiệm về việc kiểm toán độc lập ngoài các hệ thống bên trong của nhà trường. Các kiểm toán ngoài bắt đầu vào năm 2001.

Quá trình kiểm toán như sau:

- Một tuyên bố của trường đại học về cách trường thành lập hệ thống và thực hiện việc đảm bảo chất lượng và đưa ra các bằng chứng về chất lượng của đầu ra và các kết quả đạt được;
- Kiểm toán của các kiểm toán viên từ bên ngoài do một cơ quan kiểm toán thực hiện;
- Một báo cáo trong cho phép các trường có cơ hội nhận xét về chính mình (tự đánh giá);
- Một báo cáo cuối cùng, bao gồm cả một bản tóm tắt về trường đại học.

Các kết quả của trường đại học được xem là tiêu chí quan trọng nhất nhưng không phải là các bằng chứng duy nhất về thành quả của trường đại học dựa vào các mục đích và mục tiêu của trường. Kiểm toán chất lượng được xem là điểm chủ yếu của các đánh giá ngoài nhằm xem xét trường đại học đó có đạt được các mục đích và mục tiêu đã đề ra không. Các quá trình đánh giá một trường đại học và các thành tích cũng như các yếu tố điểm của nó sẽ được xem xét rõ trong thời gian kiểm toán. Tuy nhiên, các kiểm toán viên sẽ không thực hiện việc xếp hạng hay đưa ra các kết luận về chất lượng chuyên môn và nghiên cứu của các trường đại học.

Trường Đại học Queensland, là một trong những học viện đứng hàng đầu ở Úc về việc giảng dạy và nghiên cứu, cam kết cung cấp một khung mẫu cho quản lý và đảm bảo chất lượng. Tất cả các thành viên trong cộng đồng các trường đại học có thể đóng góp vào việc cải thiện liên tục thông qua một chu kỳ nối tiếp nhau: lập chiến lược, báo cáo và đánh giá. Cách tiếp cận đối với việc đảm bảo và quản lý chất lượng của trường đang nỗ lực để đảm bảo rằng các quá trình cho các hoạt động, ở mọi cấp độ của trường đại học đều có động lực thúc đẩy là nâng cao chất lượng. ĐBCL gắn liền với các quá trình và văn hóa tổ chức của Nhà trường.

Sự đảm bảo và quản lý chất lượng ở Trường Đại học Queensland là tiêu điểm của các hệ thống liên tục gồm việc lập chiến lược, báo cáo và đánh giá. Nó bao gồm

nhiều nhân tố chính, bao gồm:

- Quá trình báo cáo, lập kế hoạch tổ chức và chiến lược hằng năm và đánh giá lại theo định kì các kế hoạch danh sách đầu tư và các định hướng chiến lược chính;

- Một chu kì toàn diện đánh giá các trường học; trung tâm và các học viện ; các đơn vị tổ chức trung tâm ; các chương trình và chính sách ; và cam kết cấp phép chuyên nghiệp cho các chương trình chuyên môn có đầy đủ điều kiện;

- Một cơ cấu thực hiện cấp trường hằng năm, mà cơ cấu tổ chức này xác định những mong đợi về thành quả cho một bộ gồm 20 tiêu chí biểu thị thành quả đạt được có liên quan đến việc học tập, khám phá và sự cam kết;

- Chu kì đánh giá các trường ; các học viện và các chương trình giáo dục , mà sự đánh giá này do Ban giáo dục xem xét;

- Các quá trình kiểm soát mở rộng hằng năm về cả nghiên cứu (ví dụ như phân tích các quá trình trích dẫn) và cả việc dạy và học (ví dụ như các quá trình đánh giá chất lượng dạy và chương trình học);

- Đánh giá thành tích hằng năm cho các nhân viên nói chung và các cán bộ giảng dạy, việc đánh giá có liên quan đến việc thiết lập mục tiêu và báo cáo các kết quả đạt được;

- Các cơ chế sử dụng ngân quỹ mà các cơ chế này tạo ra mối liên hệ giữa việc sử dụng các số tiền với kết quả thu được ; và tiếp tục thực hiện so sánh với các trường khác để rút ra những bài học cần thiết, mà việc thực hiện phải được tiến hành ở nhiều cấp độ tại trường đại học.

Tại trường Đại học Queensland, qui trình đánh giá khoá học hay một chương trình đào tạo bao gồm các bước:

- Mỗi môn học hay khoá học đều phải nêu rõ mục đích, mục tiêu và trình lên Hội đồng khoa học duyệt. Các cán bộ, giảng viên viết báo cáo và trình lên khoa, từ đó trình lên Ban chủ nhiệm khoa và Hội đồng khoa học;

- Các chương trình được đề xuất bởi cán bộ, giảng viên cấp khoa, trình lên Ban chủ nhiệm khoa duyệt, sau đó được đưa lên một trong các ban của Hội đồng khoa học (Ban Giáo dục hoặc Ban Sau đại học). Ban đó sẽ xem xét chương trình có đáp ứng các tiêu chuẩn của trường hay không đồng thời trình lên Hội đồng khoa học duyệt và sau cùng gửi lên Hội đồng trường.

Đối với qui trình đánh giá chất lượng giảng dạy của trường Đại học Queensland bao gồm các bước:

- Trường khoa chịu trách nhiệm về chất lượng các chương trình của khoa đó;

- Sinh viên đánh giá công tác giảng dạy qua bộ tiêu chuẩn;

- Tiến hành đánh giá các khoa theo chu kỳ 10 năm/lần, trong đó bao gồm các tiêu chuẩn về giảng dạy;

- Ban Đề bạt giảng viên lấy công tác giảng dạy là một tiêu chí khi tiến hành bình xét để bổ nhiệm mới hoặc bổ nhiệm lại;

- Đề nghị xin đi học của giảng viên được xem xét theo những tiêu chuẩn chặt chẽ về chất lượng học thuật của các chương trình học tập để nâng cao trình độ trong giảng dạy cũng như trong nghiên cứu.

Ở Thái Lan, ĐBCL - được giới thiệu qua hệ thống kiểm tra chất lượng nhà trường, kiểm toán chất lượng bên ngoài và kiểm định công nhận - nhằm vào các mục tiêu giáo dục đại học, sự thực hiện, các kết quả học tập hay các chỉ số học tập và cải tiến chất lượng. Về cơ cấu tổ chức, hoạt động đảm bảo chất lượng được chia thành hai mảng độc lập nhưng gắn kết chặt chẽ với nhau: ĐBCL bên trong do Bộ Công tác ĐH (MUA - the Ministry of University Affairs) quản lý, còn ĐBCL bên ngoài do Cục tiêu chuẩn giáo dục và đánh giá chất lượng quốc gia (Office for National Educational Standards and Quality Assessment - ONESQA) quản lý.

Chức năng của Cục tiêu chuẩn giáo dục và đánh giá chất lượng quốc gia: thăm trường, cung cấp thông tin cho trường và Bộ Công tác đại học, viết báo cáo đánh giá, giám sát chất lượng đào tạo của các đơn vị. Trong khi đó chức năng của Bộ Công tác đại học: đẩy mạnh phong trào chất lượng trong toàn quốc, cụ thể là tổ chức xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng trong trường xuyên ở các trường, hỗ trợ các trường/khoa, nghiên cứu về đảm bảo chất lượng quốc tế, xã hội hoá công tác đảm bảo chất lượng, liên kết các trường - ONESQA - các tổ chức đảm bảo chất lượng quốc tế. Đồng thời, Bộ Công tác đại học ở Thái Lan yêu cầu các trường đại học phải có một hệ thống ĐBCL bên trong trường đại học và cung cấp cho các trường đại học các hướng dẫn với chín lĩnh vực chuẩn chuyên môn mà các trường đại học phải phát triển bên trong trường mình, bao gồm: sứ mệnh, mục tiêu, kế hoạch; giảng dạy và học tập; các hoạt động vui chơi giải trí của sinh viên; nghiên cứu; dịch vụ giáo dục phục vụ xã hội; giữ gìn văn hoá và nghệ thuật; quản lý hành chính; ngân sách; đảm bảo và nâng cao chất lượng.

Hệ thống ĐBCL của từng trường đại học phải thường xuyên cập nhật để đáp ứng các chuẩn mực được yêu cầu. Hầu hết các hệ thống ĐBCL của các trường đại học công lập ở Thái Lan dựa trên nguyên tắc là một mô hình “Đầu vào - Quá trình - Đầu ra” và đều phải tập trung vào việc dạy và học. Điểm chủ yếu trong hệ thống ĐBCL của Thái Lan là trường đại học phải thành lập, có dẫn chứng bằng tài liệu, thực hiện, duy trì và liên tục cải tiến hệ thống của mình.

Hệ thống ĐBCL và đánh giá trường đại học ở Thái Lan bao gồm các đánh giá trong và đánh giá ngoài. Các trường đại học chịu trách nhiệm với đánh giá trong, bao gồm việc chuẩn bị tài liệu, bằng chứng, và các trang bị cần thiết cho các cơ quan đánh giá ngoài. Nhằm ĐBCL của hệ thống giáo dục bên trong mỗi trường đại học, Thái Lan áp dụng các cơ chế kiểm tra và kiểm toán chất lượng. Hiện nay, Cục tiêu chuẩn giáo dục và đánh giá chất lượng quốc gia thực hiện các đánh giá ngoài đối với các trường đại học theo chu kỳ năm năm một lần và trường nào đạt được các tiêu chí chất lượng sẽ được cấp giấy chứng nhận.

Trường Đại học Chulalongkorn - trường đại học lớn nhất Thái Lan - ngay từ năm 1996 đã có ý tưởng phát triển hệ thống ĐBCL, đặt mục tiêu đến năm 2002 mỗi đơn

vị trong trường phải có hệ thống đảm bảo chất lượng của mình sẵn sàng đi vào hoạt động. Bước đầu, mỗi đơn vị học thuật tiến hành tự đánh giá thông qua các cuộc thăm viếng của các chuyên gia trên cơ sở ba kiểu hoạt động căn bản (được coi là cơ sở cho hệ thống ĐBCL của trường): kiểm soát, hỗ trợ và thanh tra chất lượng giáo dục.

Vào tháng 01 năm 2001, nhân dịp kỷ niệm 84 năm ngày thành lập, Trường công bố đề án “Đảm bảo chất lượng - Đại học Chulalongkorn”. Trường đã xem xét kỹ lưỡng sự phong phú của 72 đơn vị về qui mô, năm thành lập, và công bố 4 tiêu chuẩn ĐBCL cơ bản: “Giảng dạy - học tập, Nghiên cứu, Điều hành và Hỗ trợ, Các dịch vụ học thuật” cũng như cung cấp các hướng dẫn để các đơn vị phát triển hệ thống ĐBCL của mình. Điều này thể hiện quan điểm của trường trong việc đảm bảo chất lượng ở các cấp trường, khoa và bộ môn, ở cả ba giai đoạn: đầu vào, quá trình và đầu ra.

Trong tiêu chuẩn ĐBCL giảng dạy - học tập nêu rõ một tổ chức phải hình thành các hoạt động dạy-học trong đó bao gồm chương trình đào tạo, đội ngũ, quá trình giảng dạy-học tập, sinh viên, các yếu tố hỗ trợ cần thiết cho các hoạt động GD nhằm đào tạo những SV tốt nghiệp có chất lượng cao.

- Chương trình, cơ sở đào tạo phải phát triển chương trình trong đó đảm bảo những yêu cầu về mặt học thuật và chuyên môn. Chương trình này phải được đánh giá dựa trên những yêu cầu cơ bản, giám sát về hiệu quả và tương thích với sự thay đổi.

- Đội ngũ, đơn vị phải có hệ thống tuyển dụng, duy trì và nâng cao chất lượng đội ngũ về các mặt thu nhập, kinh nghiệm, đạo đức và tư cách.

- Quá trình giảng dạy-học tập, đơn vị phải thiết lập hệ thống chất lượng cao và hiệu quả trong các hoạt động giảng dạy-học tập. Điều này được thực hiện bởi yêu cầu về kế hoạch giảng dạy, chuẩn bị bài giảng, tài liệu cần thiết cho mỗi môn học, đổi mới phương pháp giảng dạy, đánh giá SV và các hoạt động giảng dạy-học tập được thực hiện bởi Khoa.

- Sinh viên và sinh viên tốt nghiệp, đơn vị phải có hệ thống hoạt động hiệu quả trong việc tuyển chọn SV và giám sát kết quả đạt được của SV. Hơn thế nữa, việc đánh giá SV tốt nghiệp phải được thực hiện đối với những SV tiếp tục học tập ở bậc cao hơn cũng như SV đi làm.

- Đo lường và đánh giá kết quả học tập, đơn vị phải đo lường và đánh giá kết quả học tập của SV trong đối sánh với tiêu chuẩn về kết quả học tập cần đạt được.

- Các yếu tố hỗ trợ quá trình giảng dạy-học tập: đơn vị phải:

- + Cung cấp các yếu tố hỗ trợ để thúc đẩy có hiệu quả quá trình học tập của SV. Đồng thời cần phải phát triển hệ thống xuất bản tài liệu tham khảo bổ sung thêm kiến thức cho SV.

- + Cung cấp các điều kiện nhằm thực hiện các hoạt động giảng dạy bằng nhiều hình thức khác nhau;

- + Cung cấp giáo trình, tạp chí, tài liệu tham khảo và ấn phẩm giáo dục tiếng Thái Lan và bằng ngoại ngữ;

- + Cung cấp môi trường thuận lợi cho việc học tập, sáng tạo, phát triển trí tuệ của

SV.

Một trong những mục tiêu của kế hoạch tổng thể của Trường Đại học Chulalongkorn là tập trung vào hệ thống đảm bảo chất lượng đào tạo để được công nhận ở cả hai cấp độ quốc gia và quốc tế, trong đó coi việc hợp tác với các đại học thành viên của AUN-QA là bước đi đầu tiên và quan trọng.

4. Kết luận

Trong xu thế quốc tế và toàn cầu hóa, một trong những nhiệm vụ quan trọng của trường đại học ở nước ta hiện nay là nỗ lực nâng cao chất lượng giáo dục, tiến gần đến chuẩn chất lượng của các nước phát triển trong khu vực và trên thế giới. Để thực hiện được nhiệm vụ trên, công tác ĐBCL giáo dục ở các trường đại học cần phải được hình thành và phát triển, phù hợp với xu thế phát triển chung của thế giới, đồng thời là giải pháp thiết thực góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường. Bên cạnh đó, trong điều kiện công tác ĐBCL giáo dục ở nước ta còn khá mới mẻ, việc đối sánh, học hỏi kinh nghiệm của các trường đại học ở các nước phát triển trong khu vực và trên thế giới là cần thiết và thiết thực đối với các trường đại học ở Việt Nam trong tiến trình hình thành và xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng giáo dục của đơn vị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục & Đào tạo (2007), Quyết định Ban hành Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học, Hà Nội.
- [2] Nguyễn Đức Chính (2002), Kiểm định chất lượng trong giáo dục đại học, NXB ĐHQGHN, Hà Nội.
- [3] Chulalongkorn University (2001), QA Standard Requirements for teaching and learning units, Quality Assurance Division, Office of Academic Affairs.
- [4] <http://www.stanford.edu/>
- [5] <http://www.uq.edu.au/quality/>